

Warszawa, 6 kwietnia 2000 r.

Uwagi
w sprawie skarg konstytucyjnych (sygn. akt SK.2/2000).

Adwokat p. L. K. wniósł w dn. 30 sierpnia 1999 r. i w dn. 21 grudnia 1999 r. skargi konstytucyjne przeciwko przepisom ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555). Ponieważ obie skargi dotyczą tej samej ustawy, połączone zostały pod wspólną sygnaturą akt SK.2/2000 w celu łącznego rozpoznania.

W pierwszej skardze zakwestionowane zostały przepisy art. 249 § 1 kpk i art. 263 § 3 kpk oraz art. 426 § 3 kpk pod zarzutem ich niezgodności z konstytucyjnym prawem do obrony we wszystkich stadiach postępowania karnego (art. 42 ust. 2 Konstytucji) i konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności i prawem zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji (art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji). W drugiej skardze zakwestionowany został art. 254 zdanie 2 kpk pod zarzutem niezgodności z gwarantowanym konstytucyjnie prawem do dwuinstancyjnego postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji).

Zarzuty wobec art. 249 § 1 kpk i art. 263 § 3 kpk wydają się bezzasadne, bowiem skarżący w istocie podnosi, iż: 1) nie regulują one celów i przesłanek stosowania środków zapobiegawczych w wypadku uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania – co jest nieporozumieniem, bowiem art. 249 § 1 kpk ma w opisanej sytuacji zastosowanie, 2) nie jest określony ograniczony limit czasowy stosowania tymczasowego aresztowania – co w kontekście art. 263 § 3 kpk jest jedynie postulatem *de lege ferenda*, bowiem w obecnym brzmieniu przepis pełni właśnie funkcję gwarancyjną, tyle że w zakresie czasowym do chwili wydania pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji. Oba wskazane przepisy nie stanowią ograniczenia prawa do obrony.

Przepis art. 426 § 3 kpk stanowi, iż od wydanych w toku postępowania odwoławczego postanowień o zastosowaniu środka zapobiegawczego przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu sądu odwoławczego. Skarżący

postrzega rozwiązanie ustawowe jako „wewnętrzny” tryb odwoławczy, naruszający zasadę dwuinstancyjności. W kontekście art. 176 Konstytucji należy zauważyć, iż istotą instancyjności jest dopuszczenie do skontrolowania wcześniejszego rozstrzygnięcia, co art. 426 § 3 kpk pozwala zrealizować. Wspomniany przepis kpk dopuszcza zażalenie i gwarantuje inny skład sądu odwoławczego. Taki kształt ustawowego rozwiązania nie narusza „istoty” zasady dwuinstancyjności.

Inny aspekt postępowania dwuinstancyjnego zakwestionowany został w drugiej skardze, dotyczącej art. 254 zdanie 2 kpk. Kwestionowany przepis stwierdza, że „na postanowienie sądu w przedmiocie wniosku zażalenie nie przysługuje”, przy czym chodzi tu o wniosek „o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego, jaki w każdym czasie może być złożony przez oskarżonego (art. 254 zd. 1 kpk). Istota zarzutu na tle wspomnianego przepisu ustawowego nie uwzględnia jego wyjątkowego charakteru. Niezależnie od tego, że „instancyjność” rozumiana jako prawo strony do zaskarżania orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji było dotychczas rozumiane jako odnoszące się do rozstrzygnięć kończących postępowanie, pamiętać należy, iż art. 78 zdanie 2 Konstytucji dopuszcza wyjątki, nakazując jedynie ustawowe ich określenie. Wymóg ustawowej formy jest spełniony, a racjonalną intencją wyjątku było dążenie ustawodawcy do przeciwdziałania przedłużaniu czasu trwania postępowania, zwłaszcza w sytuacji, gdy oskarżony swój wniosek o uchylenie lub zmianę środka zapobiegawczego może składać w każdym czasie, a więc realizując swe prawo do obrony.

Sporządził: Andrzej Szmyt